

STUDIJŲ PASIRINKIMO MOTYVAI IR PASIRENGIMAS STUDIJOMS

Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro (MOSTA) 2014 m. atlikto aukštojo mokslo sistemos suinteresuotųjų šalių tyrimo duomenimis, studentų atsakingas požiūris į studijas bei studento pasirengimas studijoms yra vieni iš svarbiausių studijų kokybę lemiančių veiksnių. Atsakingą požiūrį studijoms lemia motyvaciniai dalykai, kurie siejasi, ar studentas įstoja į norimas studijas. Siekiant atskleisti šiuos klausimus, leidinyje pateikiami tyrimo duomenys apie veiksnius, lemiančius studijų programas, aukštosios mokyklos, skirtingų studijų pakopų pasirinkimą, taip pat suinteresuotų šalių nuomonė apie studentų žinias, įgytas viduriniame ugdyme ir aukštajame moksle.

KOKS STOJANČIŲJŲ PASIRENGIMAS STUDIJOMS?

*STOJANTIEJI
PAGAL
PASIRENGIMĄ
STUDIJOMS
SKIRIASI
PRIKLAUSOMAI
NUO STUDIJŲ
SRITIES,
AUKŠTOSIOS
MOKYKLOS TIPO,
STUDIJŲ
FINANŠAVIMO
POBŪDŽIO.*

Kaip rodo 2014 m. bendrojo priėmimo į Lietuvos aukštąsias mokyklas pirmos pakopos ir vientisąsias studijas rezultatai¹, tarp įstojusiųjų į valstybės finansuojamas vietas kolegijose dominavo (57 proc.) surinkusieji 0–4 balus, o surinkę 6–10 sudarė dešimtadalį. Universitetuose valstybės finansuojamose vietose surinkusieji 6–10 sudarė daugumą (70 proc.). Įstojusiųjų į valstybės nefinansuojamas vietas konkursiniai balai gerokai žemesni: tiek universitetuose, tiek kolegijose dominavo surinkusieji 0–4 balus.

Įstojusiųjų į valstybės finansuojamas vietas konkursiniai balai stipriai priklauso nuo konkurencijos, su kuria susiduria dėl valstybės finansavimo besirungiantys stojantieji. Bene vieni ryškiausių konkursinių balų skirtumų pastebimi tarp įstojusiųjų į medicinos ir sveikatos kryptį grupei priklausančias studijų programas palyginti su priimtųjų į technologijos mokslus balais. Tiek stojančiųjų, tiek pakviestųjų į skirtingas studijų sritis skiriasi: medicinos kryptį grupėje didžiausias stojančiųjų skaičius yra ties 7–8,5 konkursiniu balu, stojančiųjų į technologijų studijas daugiausia su 3,5–4 konkursiniu balu.

Suinteresuotų šalių apklausa rodo, kad viena iš priemonių pagerinti studijų kokybę būtų minimalaus konkursinio balo įvedimas, kuriam pritaria tyrime dalyvavę darbdaviai (53 proc.), absolventai (54 proc.), aukštųjų mokyklų administracijos darbuotojai (70 proc.) ir dėstytojai (72 proc.). Aukštais balais besimokantys bakalaurantai ir magistrantai žymiai labiau pritaria, jog minimalus balas turėtų būti taikomas stojant į aukštąsias mokyklas. Valstybės finansuojamose vietose studijuojantys bakalaurantai bei nuolatinių studijų bakalaurantai labiau nei valstybės nefinansuojamose vietose studijuojantys ir iššestinių studijų bakalaurantai pritaria, jog minimalus balas turėtų būti taikomas stojant į aukštąsias mokyklas.

¹ Bendrojo priėmimo į Lietuvos aukštąsias mokyklas 2014 m. apžvalga. MOSTA, 2014; 2014 m. bendrajame priėmime, vertinant stojančiųjų pasirengimą studijoms, buvo pritaikyta dešimtbalė konkursinio balo sistema.

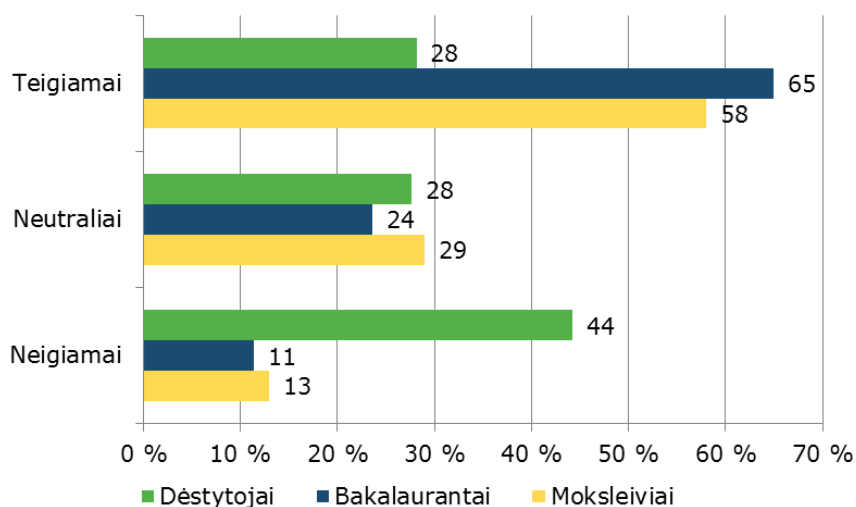
LAMA BPO stojimo į aukštąsias mokyklas 2014 m. duomenimis į aukštųjų mokyklų valstybės finansuojamas vietas su 2 ir mažesniu konkursiniu balu į universitetus įstojusiųjų nebuvo, į kolegijas įstojo 68 asmenys (tai sudaro 1 proc. stojusiųjų į valstybės finansuojamas vietas kolegijose). Į valstybės nefinansuojamas vietas su mažesniu nei 2 balu į universitetus įstojo 855 (11 proc. nuo visų stojusiųjų į valstybės nefinansuojamas vietas universitetuose), į kolegijas – 2145 asmenys (49 proc. nuo visų stojusiųjų į valstybės nefinansuojamas vietas kolegijose).

Subjektyvus bendrajame ugdyme bei aukštojoje mokykloje įgytų žinių vertinimas

Vienas iš Lietuvoje paplitusių būdų pasiruošti egzaminams ir studijoms – korepetitorių samdymas. Juos teigia turintis trečdalis moksleivių. Beveik trečdalis moksleivių įsitikinę, kad be korepetitorių pagalbos gerai išlaikyti baigiamųjų egzaminų nepavyktų. Korepetitorius labiausiai linkę samdyti gerais ir labai gerais pažymiais besimokantys, gimnazijų, didmiesčių (ypač Vilniaus) moksleiviai. Didžioji dalis (70 proc.) turinčiųjų korepetitorius siekia studijuoti universitetuose.

Tyrimo dalyvavę moksleiviai bei bakalauro studijų studentai savo žinias, įgytas viduriniame ugdyme ir turimą žinių bagažą aukštojo mokslo studijoms vertina gana teigiamai, atitinkamai 58 ir 65 proc. apklaustųjų (1 pav.).

MOKSLEIVIAI IR BAKALAURO STUDIJŲ STUDENTAI SAVO ŽINIAS, ĮGYTAS VIDURINIAME UGDYME, VERTINA TEIGIAMAI.

1 PAV. SUBJEKTYVUS ŽINIŲ, ĮGYTŲ VIDURINĖJE MOKYKLOJE, VERTINIMAS.

KRITIŠKIAUSIAI VIDURINIAME UGDYME ĮGYTAS ŽINIAS VERTINA FIZINIŲ, TECHNOLOGIJŲ IR HUMANITARINIŲ MOKSLŲ SRIČIŲ DĚSTYTOJAI.

Aukštųjų mokyklų dėstytojai studijuojančiųjų bazinį pasirengimą viduriniame ugdyme vertina kritiškiau – daugiau nei du penktadaliai dėstytojų studentų pasirengimą studijuoti aukštajame moksle pagal žinias, atsineštas iš vidurinės mokyklos, vertina neigiamai.

Kalbant apie mokyklos tipą, palankiau studentų žinias vertina universitetų (nei kolegijų) dėstytojai, o kalbant apie mokslo sritis – socialinių mokslų srities dėstytojai. Kritiškiausiai viduriniame ugdyme įgytas žinias vertina fizinių, technologijų ir humanitarinių mokslų sričių dėstytojai.

Nors studentų bendrajame ugdyme įgytas žinias dėstytojai vertina gana kritiškai, tačiau aukštajame moksle įgyjamas studentų žinias dėstytojai vertina pozityviai. Bakalauro studijų metu įgytas žinias teigiamai vertina du trečdaliai dėstytojų, o magistrantai žinias, įgytas bakalauro studijose, vertina dar palankiau – beveik trys ketvirtadaliai (73 proc.) mano, jog ankstesnėse studijose įgijo pakankamą kiekį žinių sėkmingai studijuoti magistrantūroje. Pozityviausiai savo žinias, įgytas bakalauro studijose, vertina fizinių mokslų magistrantai, mažiausiai palankiai – socialinių mokslų studentai. Geriau savo turimas žinias vertina tie magistrantai, kurie po bakalauro studijų iš karto tęsė studijas aukštesnėje pakopoje (nedarė pertraukos). Kritiškiau bakalauro studijose įgytas žinias vertina fizinių mokslų srities dėstytojai (daugiau nei ketvirtadalis vertina neigiamai), pozityviausiai – menų ir humanitarinių mokslų dėstytojai.

Doktorantai savo pasirengimą studijuoti taip pat vertina teigiamai. Daugiau nei keturi penktadaliai (84 proc.) pritaria, jog magistrantūros studijose įgytos žinios yra pakankamos sėkmingai studijuoti doktorantūroje. Tačiau tie doktorantai, kurie darė pertrauką tarp magistrantūros ir doktorantūros studijų, savo pasiruošimą vertina kritiškiau.

Verta pastebėti, studijų aukštojoje mokykloje metu įgytas žinias tiek patys studentai, tiek dėstytojai vertina pozityviau nei žinias, įgytas viduriniame ugdyme.

KAIP BŪSIMI STUDENTAI RENKASI KUR IR KĄ STUDIJUOTI?

*DAUGIAU NEI DU
PENKTADALIAI
PASKUTINIŲ
KLASIŲ
MOKSLEIVIŲ
ŽINO, KĄ NORI
STUDIJUOTI IR
KOKIĄ
SPECIALYBĘ
RINKTIS.*

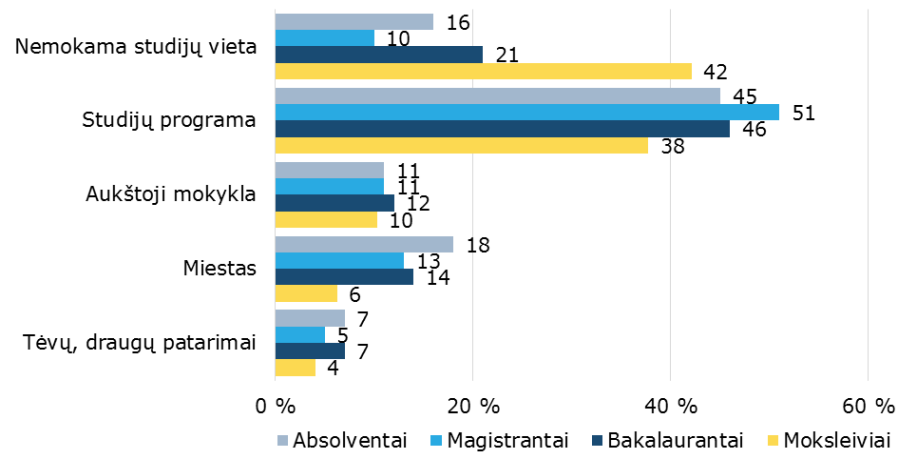
Studijų pasirinkimas yra kompleksinis dalykas – renkantis studijas reikia žinoti ne tik norimą specialybę, bet išsirinkti studijų vietą (miestą ar net šalį), pasirinkti aukštąją mokyklą, įvertinti savo gabumus, tinkamumą vienai ar kitai specialybei, taip pat galimybes pagal baigiamųjų egzaminų balus ir pasiruošimą studijoms bei galimybes derinti studijas su darbu ar turimas lėšas studijuoti.

Kas apsprendžia labiausiai?

Moksleivių nuomone jų sprendimą, kurią specialybę pasirinkti, labiausiai lems studijų vietos finansavimas – daugiau nei du penktadaliai (42 proc.) nurodo, jog pirmiausia rinktųsi tas studijas, kurios būtų valstybės finansuojamos (2 pav.).

Lyginant su moksleiviais, dvigubai mažesnis skaičius bakalaurantų nurodo, jog jų apsisprendimą dėl studijų pasirinkimo nulėmė valstybės finansuojama studijų vieta. Šį skirtumą tarp moksleivių ir bakalauro studentų galima aiškinti prielaida, jog moksleivių nuostatos prieš renkantis studijas yra gana aiškios („noriu studijuoti nemokamoje vietoje“), tačiau po baigiamųjų egzaminų ir stojimo į aukštąsias mokyklas rezultatų paskelbimo, savo galimybes ir norus greičiausiai įvertina iš naujo – tuomet materialus veiksnys (mokama ar nemokama vieta) tampa mažiau svarbus ir pasirinkimo momentu persveria norima studijų specialybė.

2 PAV. VEIKSNIAI, LEMIANTYS GALUTINĮ APSISPRENDIMĄ KUR STUDIJUOTI.

Studentų apklausa atskleidžia, jog sprendimą, kurias studijas pasirinkti labiausiai nulėmė norima studijų programa (46 proc.), o ne studijų vietos finansavimas (21 proc.). Dar didesnis atotrūkis tarp specialybės ir nemokamos studijų vietos pasirinkimo yra magistrantų grupėje – jiems studijas pasirinkti labiausiai lemia studijų programa (51 proc.), mokestis už studijas kaip pasirinkimo veiksnys svarbus dešimtdaliui apklaustųjų.

Studijų programos pasirinkimas

Žinojimas, kurią specialybę rinktis, supaprastina studijų pasirinkimą, tačiau būti tikram, ką konkrečiai pasirinkti ir kuriuo keliu pakreipti studijas, nėra paprasta – beveik pusė (49 proc.) dvyliktos klasės moksleivių mokslo metų gale tik „iš dalies“ žino, kurią specialybę rinktis ir tik daugiau nei du penktadaliai (43 proc.) yra apsisprendę dėl specialybės pasirinkimo.

Kalbant vien apie specialybės (studijų programos) pasirinkimą, keturi penktadaliai tyrime dalyvavusių moksleivių labiau linkę pritarti nuostatai, jog reikia studijuoti širdžiai mielą specialybę, o ne rinktis specialybę, užtikrinančią materialinę gerovę. Ši nuostata ypač būdinga moksleiviams, besimokantiems aukštesniais balais, kuriems svarbiausia, jog studijos būtų artimos tiems dalykams, kurie gerai sekasi ir patinka mokykloje. Nemokama studijų vieta yra svarbesnė mažesniuose miestuose besimokantiems moksleiviams, taip pat yra svarbesnė aukštesniais balais besimokantiems moksleiviams.

Renkantis studijų programą aukštesnėje studijų pakopoje, pragmatiški motyvai dar mažiau svarbūs. Kuo aukštesnė studijų pakopa, tuo mažiau specialybės pasirinkimą lemia jos prestižas ar tai, kad specialybė suteikia geresnes galimybes gauti darbo vietą pabaigus studijas. Jeigu beveik du trečdaliai (62 proc.) moksleivių mano, jog rinksis tokią specialybę, kuri „garantuoja užtikrintą darbo vietą“, tai bakalauro studijų studentų apklausa rodo, jog jiems renkantis specialybę šis veiksnys buvo aktualus tik apie pusei studentų (49 proc.), magistro studijose – dar mažiau (36 proc.). Panaši tendencija būdinga ir pasirinkimui, jog „specialybė teikia perspektyvų ateityje užimti aukštas pareigas“ bei baigus studijas „greitai gauti darbą“. Specialybės poreikis darbo rinkoje ypač

svarbus veiksnys, renkantis bakalauro studijų programą biomedicinos, fizinių ir technologijos mokslų srityje, lyginant su humanitarinių, menų ir socialinių mokslais.

Aukštesnėje studijų pakopoje mažiau svarbi finansuojama studijų vieta (bakalauro studentams renkantis studijas 55 proc.), magistrantūros studijas besirenkantiems 34 proc.).

1 LENTELĖ. STUDIJŲ PROGRAMOS PASIRINKIMO MOTYVAI. MOKSLEIVIŲ, BAKALAU RANTŲ, MAGISTRANTŲ ATSAKYMAI, PROC.

	MOKSLEIVIAI, N=1170	BAKALAU RANTAI, N=4411	MAGISTRANTAI, N=729
Dalykai, kurie gerai sekasi ir patinka mokykloje	82	64	-
Studijuoti tai, kas susiję su mano pomėgiais, hobi	80	60	76
Specialybė teikia perspektyvų ateityje užimti aukštas pareigas	68	62	59
Specialybė garantuoja užtikrintą darbo vietą	62	49	36
Svarbu studijuoti būtent valstybės finansuojamoje vietoje	59	55	34
Pabaigęs, tikėtina, greitai gausiu darbą	53	45	-
Specialybė, kurią planuoju įgyti, yra laikoma prestižine	37	47	41
Patarė ir rekomendavo tėvai	22	23	-
Rinksiuosi tas studijas, kurios kainuoja pigiau	20	18	15
Patarė ir rekomendavo draugai, giminaičiai, pažįstami ar pan.	19	25	25
Galvoju, kad kitur neįstosiu / kitur neįstojau	17	24	11
Mokytojų patarimai ir rekomendacijos	16	-	-
Įgyti ar gilinti žinias, reikalingas profesinėje veikloje	-	-	63
Galimybė derinti studijas su darbu, šeimos poreikiais	-	-	34
Įgyti kitą specialybę, nei ankstesnėse studijose	-	-	30

*SVARBIAUSI
MOTYVAI,
RENKANTIS
STUDIJŲ
PROGRAMĄ:
STUDIJOS ARTIMOS
TIEMS DALYKAMS,
KURIE SEKASI IR
PATINKA
MOKYKLOJE, KURIE
SIEJASI SU
ASMENINIAIS
POMĖGIAIS.*

Apibendrinant, galima teigti, jog renkantis specialybę svarbiausia, kad ji būtų susijusi su mėgstamais ir dominančiais dalykais. Taip pat svarbūs studijų programos pasirinkimo aspektai (moksleiviams, bakalaurentams, magistrantams) yra "užtikrinta darbo vieta", "perspektyva užimti aukštas pareigas", „nemokama studijų vieta“.

Aukštosios mokyklos pasirinkimas

Daugiau nei pusė paskutinių klasių moksleivių (52 proc.) žino, kokioje aukštoje mokykloje norėtų studijuoti (2 lentelė). Moksleiviams svarbiausiu veiksmu renkantis aukštąją mokyklą yra studijų kokybė toje aukštojoje mokykloje (73 proc.), taip pat svarbu „studijų miestas“ (59 proc.). Sprendimą lemia ir tai, jog norima studijuoti programa yra tik toje aukštojoje mokykloje (55 proc.).

Aukštosios mokyklos prestižas kaip veiksnys, renkantis mokyklą, svarbus geriau besimokantiems moksleiviams. Gera studijų kokybė aukštojoje mokykloje svarbesnė gimnazijose besimokantiems moksleiviams ir jiems mažiausiai svarbu, kad aukštoji mokykla būtų arčiausiai namų ar jų gimtajame mieste. Vilniaus mieste vidurinę mokyklą ar gimnaziją baigusiems asmenims, mokyklos prestižas kaip veiksnys renkantis aukštąją mokyklą yra svarbesnis, nei studentams, vidurinį ugdymą baigusiems kituose Lietuvos miestuose.

2 LENTELĖ. AUKŠTOSIOS MOKYKLOS PASIRINKIMO MOTYVAI. MOKSLEIVIŲ, BAKALAVANTŲ, MAGISTRANTŲ, DOKTORANTŲ ATSAKYMAI, PROC.

	MOKSLEIVIAI, N=1170	BAKALAVURANTAI, N=4411	MAGISTRANTAI, N=729	DOKTORANTAI, N=140
Studijų programos, kurią noriu studijuoti, kokybė yra geriausia būtent šioje AM	73	54	54	67
Kad aukštoji mokykla būtų mieste, kuriame noriu studijuoti	59	66	31	64
Tik šioje aukštojoje mokykloje yra mano norima studijų programa	55	45	50	59
Aukštosios mokyklos prestižas	50	47	51	65
Šioje AM labiausiai tikėtina, kad galėsiu studijuoti nemokamai	49	26	14	-
Darbdaviai geriausiai vertina šios aukštosios mokyklos absolventus	44	36	36	-
Kad aukštoji mokykla būtų mano gyvenamame mieste, arčiausiai mano namų	34	45	55	59
Kitų man svarbių asmenų (ne tėvų) patarimai ir rekomendacijos	30	25	-	-
Tėvų patarimai ir norai	25	23	-	-
Mokytojų patarimai ir rekomendacijos	18	-	-	-
Kitur neįstojau	-	16	8	16
Norėjau studijas tęsti tame pačiame universitete, kuriame studijavau anksčiau	-	-	55	80
Tik šioje AM turėjau galimybę derinti studijas su darbu ar kitais poreikiais	-	-	36	56
Dėl asmeninių kontaktų su dėstytojais	-	-	24	-
Dėl realios galimybės pasirinkti disertacijos temą	-	-	-	75
Dėl realios galimybės pasirinkti disertacijos vadovą	-	-	-	70
Dėl asmeninių kontaktų su potencialiu disertacijos vadovu	-	-	-	61
Šiame universitete dirbau nuspręsdamas stoti į doktorantūrą	-	-	-	54
Žinojau, kad svetimame universitete neįstosiu	-	-	-	30

Bakalavuro studentų dažniausiai minėtas veiksnys, renkantis aukštąją mokyklą buvo studijų miestas – taip nurodė du trečdaliai respondentų, o mažiau svarbūs veiksniai yra studijų kokybė (54 proc.), studijų programa tik toje aukštojoje mokykloje (45 proc.) ar aukštosios mokyklos prestižas (47 proc.).

Magistrantūros studentų dažniausiai minėtas veiksnys, svarbus renkantis aukštąją mokyklą, yra miestas, kuriame gyvena ar kuris yra arčiausiai gyvenamosios vietos (55 proc.). Studijų kokybė (54 proc.), mokyklos prestižas (51 proc.), studijų programa (50 proc.) taip pat svarbūs veiksniai. Šie veiksniai svarbūs ir doktorantūros studentams: kiek didesnė jų dalis teigia aukštąją mokyklą pasirinkę dėl studijų kokybės (67 proc.). Doktorantūros studijoms konkrečią aukštąją mokyklą studentai renkasi dėl to, kad gali pasirinkti norimą disertacijos vadovą (70 proc.) ir disertacijos temą (75 proc.).

Apibendrinant galima teigti, jog moksleiviams ir bakalaurantams aukštosios mokyklos pasirinkimą lemia miestas, kuriame norima studijuoti, mokyklos prestižas ir studijų kokybė aukštojoje mokykloje, o magistrantams ir doktorantams svarbiau tęsti studijas toje pačioje aukštojoje mokykloje. Doktorantams aukštosios mokyklos pasirinkimą lemia disertacijos vadovo ir darbo temos pasirinkimas.

Studijuoti Lietuvoje ar užsienyje?

Kaip rodo suinteresuotų šalių apklausa, sudėtingiau moksleiviams apsispręsti dėl aukštosios mokyklos ir studijų programos pasirinkimo, nei studijų šalies – didžioji dalis paskutinių klasių moksleivių yra apsisprendę rinktis studijas Lietuvoje (87 proc.).

Pagrindiniai moksleivių bei bakalaurantų motyvai rinktis studijas Lietuvoje yra panašūs – studijuoti lietuvių kalba yra lengviau, norima dirbti ir gyventi tik Lietuvoje, nedrašu vykti į kitą šalį. Aukštesnių pakopų studentų – magistrantų ir doktorantų – rinktis studijas Lietuvoje, o ne užsienio šalyje, lemia ir turimi įsipareigojimai šeimoje, darbe.

Užsienio kalbos nepakankami įgūdžiai kaip trukdis studijuoti užsienio šalyje labiausiai aktualūs moksleiviams. Moksleiviams taip pat labiau nei bakalauro, magistro, doktorantūros studentams, trūksta informacijos apie galimybes studijuoti užsienyje. Tam, kad Lietuvoje lengviau įstoti į aukštąją mokyklą labiau pritaria bakalauro studentai, o kad lengviau studijuoti – magistrantai.

Stojimo motyvai į aukštesias mokyklas užsienio šalyje yra dėl didesnių ateities perspektyvų (66 proc.) bei geresnės studijų kokybės – taip mano daugiau kaip pusė paskutinių klasių moksleivių.

Mažiau svarbiais veiksniais yra „palankesnis požiūris į studentą“ (28 proc.), norima studijų programa, kurios nėra Lietuvoje (24 proc.), finansavimo galimybės (22 proc.) ir kt.

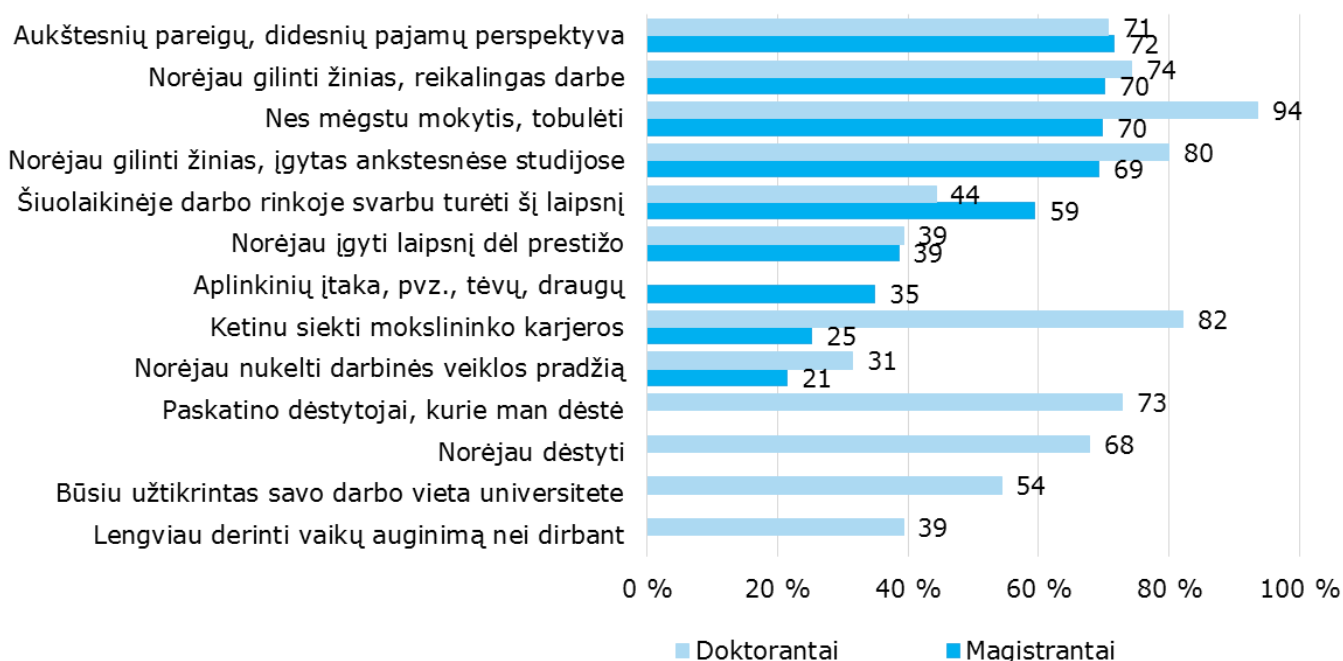
Apibendrinant galima teigti, jog pagrindiniai moksleivių ir bakalaurantų veiksniai rinktis studijas Lietuvoje yra tai, kad studijuoti gimtąją kalbą yra lengviau, kad norima dirbti ir gyventi tik Lietuvoje ir nedrašu vykti į kitą šalį. Studijas užsienyje moksleiviai renkasi dėl pagrindinių dviejų dalykų – didesnių ateities galimybių ir perspektyvų bei geresnės studijų kokybės.

Ar tęsti studijas aukštesnėje pakopoje?

*PAGRINDINIAI
VEIKSNIAI
STUDIJUOTI
UŽSIENYJE –
DIDESNĖS
ATEITIES
PERSPEKTYVOS IR
GERESNĖ STUDIJŲ
KOKYBĖ.*

Beveik du trečdaliai magistrantų lyginant su ankstesnėmis studijomis pasirinko tą pačią studijų sritį ir aukštąją mokyklą. Rinktis magistrantūros studijas, kaip rodo magistrantų apklausa (3 pav.), dažniausiai paskatina geresnės ateities karjeros perspektyvos (72 proc.), noro tobulėti (70 proc.), įgyti žinių, reikalingų profesinėje veikloje (70 proc.). Daugiau nei pusė magistrantūros studentų mano, jog magistro diplomą yra reikalingas norint sėkmingai įsilieti į darbo rinką (59 proc.), nors darbdavių apklausos rezultatai rodo, kad jei darbuotojui pakanka kvalifikacijos, prioritetą magistro laipsnį turintiems teiktų tik daugiau nei ketvirtadalis (26 proc.) darbdavių, o daugiau nei dviem trečdaliams darbdavių neturi reikšmės, ar besidarbinantis asmuo turi bakalauro ar magistro diplomą.

3 PAV. MAGISTRANTŪROS IR DOKTORANTŪROS STUDIJŲ RINKIMOSI MOTYVAI.

Doktorantūros studijos daugiausiai pasirenkamos dėl noro mokytis (94 proc.), gilinti žinias, įgytas ankstesnėse studijose (80 proc.) bei ketinimo siekti mokslininko karjeros (82 proc.). Beveik tris penktadalius doktorantų studijoms paskatina ankstesnių studijų dėstytojai. Doktorantai taip pat studijuoja dėl geresnių ateities perspektyvų (gauti aukštesnes pareigas, didesnes pajamas) (71 proc.), beveik trečdaliui norisi nukelti darbinės veiklos pradžią.

APIBENDRINANT

2014 m. įstojusieji į valstybės finansuojamas vietas su mažiau nei su 4 balais sudaro didesnę dalį kolegijose (57 proc.), kai universitetuose tokie įstojusieji sudaro mažumą (2 proc.). Įstojusiųjų į valstybės nefinansuojamas vietas konkursiniai balai gerokai žemesni: tiek universitetuose, tiek kolegijose dominuoja surinkusieji mažiau nei 4 balus. Vis dėlto patys moksleiviai ir studentai savo žinias įgytas mokykloje vertina gerai.

Studentų bendrojo ugdymo mokyklose įgytas žinias dėstytojai vertina žymiai kritiškiau, nei patys moksleiviai ar studentai. Mažiausiai patenkinti studentų žiniomis, įgytomis mokykloje, yra fizinių, technologijų ir humanitarinių mokslų sričių dėstytojai.

Žinias, įgytas bakalauro studijose, dėstytojai ir magistrantai vertina teigiamai. Doktorantai savo žinias, įgytas magistro studijose, taip pat vertina palankiai. Tiek magistrantai, tiek doktorantai, kurie turėjo pertrauką tarp dabartinių ir vėliausiai baigtų studijų, savo pasirengimą studijuoti vertina kritiškiau.

Veiksniai, lemiantys galutinį moksleivių, bakalaurantų, magistrantų apsisprendimą, kur ir ką studijuoti, skiriasi. Moksleivių sprendimą, kurias studijas pasirinkti labiausiai lemia studijų vietos finansavimas. Nemokama studijų vieta aktualesnė moksleiviams, gyvenantiems mažesniuose miestuose, kaimo vietovėse, taip pat aukštais balais besimokantiems moksleiviams. Bakalaurantų ir magistrantų teigimu, jų sprendimą, kurias studijas pasirinkti, labiausiai nulemia ne studijų vietos finansavimas, o norima studijų programa. Magistrantams svarbiausias veiksnys – norima studijų programa. Mokestis už studijas, kaip pasirinkimui įtaką darantis veiksnys, svarbus tik dešimtadaliui magistrantų.

Visos suinteresuotos šalys studentų pasirengimą studijoms ir motyvaciją vertina kaip vienus iš svarbiausių studijų kokybę lemiančių veiksnių. Suinteresuotos šalys pritaria minimalaus balo įvedimui, kaip vienai iš priemonių, kuri prisidėtų prie studijų kokybės gerinimo. Tam labiausiai pritaria dėstytojai ir aukštųjų mokyklų administracijos darbuotojai.

TRUMPAI APIE TYRIMĄ

Reprezentatyvi studijų sistemos suinteresuotų šalių apklausa – tai MOSTA užsakymu 2014 m. atliktas tyrimas, kurio tikslas buvo atskleisti kaip skirtingos suinteresuotos šalys vertina studijų kokybę nusakančias dimensijas, siekiant nustatyti studijų kokybės būklę bei studijų kokybę lemiančius veiksnius. Tyrimo metu, taikant kvotinę atranką, apklausti 1170 paskutinių klasių moksleivių, 5280 studentų (bakalaurantai, magistrantai, doktorantai), 1162 absolventai, 1291 aukštųjų mokyklų dėstytojas, 526 aukštųjų mokyklų administracijos darbuotojai, 1099 viešojo ir privataus sektorių darbdaviai.

Pasiūlymus, pastabas ir komentarus prašome siųsti Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centrui (el. paštas info@mosta.lt)

Leidimo metai: 2014

Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras

Geležinio vilko g. 12

LT-03163 Vilnius

Tel. (8 5) 212 6898, faks. (8 5) 243 0402

www.mosta.lt

